

A Kúria

1/2012. KMPJE.

A Kúria jogegységi tanácsa a Fővárosi Ítélőtábla elnöke által az egyes bírósági eljárási szakaszok illetékkötelezettsége tárgyában indítványozott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. Az illetékekről szóló módosított 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 38.§ /1/ bekezdése szerint az eljárás megindításának a keresetlevél, a nemperes eljárás iránti kérelem, a fellebbezés, a perújítási, a felülvizsgálati kérelem előterjesztése minősül. Az Itv. alkalmazásában a bírósági eljárás egyes szakaszai, az elsőfokú és jogorvoslati eljárások egymástól elkülönülő, önálló illetékköteles eljárások.

2. Az illeték alapját eljárásonként kell meghatározni az Itv. 39.§ /1/-/3/ bekezdései szerint.

3. Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvényt a 2012. január 1-jét követően indult bírósági eljárásokban kell alkalmazni.

Indokolás

I.

A Fővárosi Ítélőtábla elnöke az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról

szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33.§ /1/ bekezdésének a.) pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta a következő kérdésekben:

1. Az Itv. 38.§-ának /1/ bekezdése alkalmazása szempontjából milyen magatartás minősül az eljárás megindításának?

2. Az Itv. 39.§ /1/ bekezdésének első vagy második fordulata szerint megállapított pertárgyérték rögzül-e az elsőfokú eljárás szerint?

3. Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvényt (a továbbiakban: Módtv.) a 2012. január 1-jét követően indult ügyekben kell-e alkalmazni, függetlenül attól, hogy erre vonatkozó rendelkezést a jogszabály nem tartalmaz?

Az indítvány szerint az Itv-t módosító, a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) a 61.§-ának /2/ bekezdése értelmében 2010. január 1-jei hatályba lépéssel módosította az Itv. bírósági eljárásokkal kapcsolatos rendelkezéseit, a 61.§-ának /6/ bekezdésében kimondva, hogy a módosító rendelkezéseket a hatálybalépés után indult eljárásokban kell alkalmazni. A Módtv. /helyesbített, 2012. január 1-jei hatálybalépési időponttal/ ugyancsak módosította a bírósági eljárásokkal kapcsolatos illetékösszegeket, ezúttal azonban külön nem rendelkezett arról, hogy a módosító rendelkezéseket csak a hatálybalépés után indult eljárásokban kell alkalmazni.

A bíróságok túlnyomó többsége az Itv-t az adott eljárási szakaszt megindító kérelem (keresetlevél, fellebbezés, felülvizsgálati kérelem) benyújtásának időpontjában hatályos előírásai szerint alkalmazza.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság a 2011. december 13. napján kelt Kfv.III.37.283/2010/3. illetve Kfv.III.37.295/2010/3. számú ítéleteiben a Fővárosi Ítéltábla 4.Kf. tanácsa ítéleteinek az illetékekre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezve kifejtette, hogy a polgári

eljárás egységes szabályrendszer, az ügy fogalmát - bármilyen szakaszban - azonosan kell értelmezni, az ügy indulásának pedig azt az időpontot kell tekinteni, amikor a keresetlevelet benyújtják. Érvelését az 1/1998. Polgári Jogegységi Határozatban (a továbbiakban: PJE határozat) kifejtett elvek alkalmazhatóságára alapította.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának Elvi Csoportja 2011. december 18-án a Legfelsőbb Bíróság K.III. tanácsának e határozataiban foglaltaktól eltérő véleményt közölt.

Az Elvi Csoporttal egyezően, a Fővárosi Ítéltábla Közigazgatási Kollégiuma tagjainak véleménye is az volt, hogy az Itv. alkalmazása során az 1/1998. PJE határozatban foglaltak nem irányadók, mert az illetékkal kapcsolatos rendelkezések nem a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) általános szabályain, hanem az Itv. speciális rendelkezésein alapulnak. Az illetékkötelezettség megállapítása során, az Itv. szabályozása alapján az elsőfokú, illetve jogorvoslati eljárásokat önálló, egymástól elkülönülő eljárásoknak kell tekinteni. Ebből következően az illetékkötelezettséget az adott eljárás kezdeményezésének időpontjában hatályban lévő szabályok alapján kell megállapítani.

Az indítványozó szerint a feltett jogkérdésekben a valamennyi ügyszakot érintő egységes jogalkalmazás érdekében jogegységi határozat meghozatala szükséges.

II.

A Legfőbb Ügyész képviselőjének a jogegységi tanács nem nyilvános ülésén kifejtett álláspontja szerint a bírósági peres és nemperes eljárásokban az illeték alapját eljárásonként kell meghatározni. Az Itv-nek a Módtv-nyel megállapított rendelkezéseit a módosító rendelkezések hatályba lépésének napján, és az azt

követően előterjesztett keresetlevél, jogorvoslati kérelem vonatkozásában kell alkalmazni.

III.

Az Itv. meghatározza saját területi és személyi hatályát, az illetékkötelezettség keletkezését, az illeték alapját, tárgyát, mértékét, rendelkezik a mentességekről, kedvezményekről, arról, hogy kit és mely időponttól terhel illetékfizetési kötelezettség. A közigazgatási hatósági és bírósági eljárásért az Itv. 1.§-ának /1/ bekezdése alapján eljárási illetéket vagy igazgatási, bírósági szolgáltatási díjat kell fizetni.

A bírósági eljárási illetékek szabályait az Itv. VI. fejezete tartalmazza, azon belül önálló cím alatt szabályozva a polgári eljárás illetékét, és a jogorvoslat illetékét. A jogalkotó az Itv. szabályozási körébe a bírósági eljárások több, egymástól lényegesen különböző fajtáit vonta, így a polgári peres és nemperes eljárásokat, a csőd- és felszámolási, a cégbírószági és a választottbírószági eljárásokat, továbbá a büntető eljárásokat. Az illetékterhet a különböző bírósági eljárásokra általános módon nem lehetett megállapítani, ezért az Itv. az egyes eljárások között illeték szempontjából tehető megkülönböztetés szerint képezett csoportokat, s ezekre állapított meg szabályokat. Az Itv. szabályozási rendszerében a jogorvoslat az elsőfokú eljárásoktól elkülönülő, önálló illetékköteles eljárás. Az egyes jogorvoslatokhoz pedig külön-külön kapcsolódnak az alapeljárás illetékétől eltérő összegben meghatározott illetékek. Az Itv. alkalmazása során az 1/1998. PJE határozatban foglaltak nem irányadók, mert az illetékfizetési kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezések az Itv. előírásain alapulnak.

IV.

Az Itv. 3.§ /4/ bekezdése értelmében az eljárási illetékkötelezettség az eljárás megindítása iránti kérelem előterjesztésekor keletkezik. Az Itv. 38.§ /1/ bekezdése alapján az illetéket az eljárást kezdeményező fél az eljárás megindításakor köteles megfizetni, kivéve, ha az illeték megfizetéséről utólag kell határozni. A polgári elsőfokú eljárást a keresetlevéllel kell megindítani /Pp. 121.§ /1/ bekezdés/, a nemperes eljárást kérelemmel, a másodfokú eljárást megindító beadvány a fellebbezés /Pp. 234.§/, míg a perújítás perújítási kérelem /Pp. 263.§/, a felülvizsgálati eljárás felülvizsgálati kérelem /Pp. 272.§/ előterjesztésével indul.

Figyelemmel arra, hogy az eljárási illetékfizetési kötelezettség az eljárást megindító kérelem előterjesztésekor keletkezik, illetve, hogy a polgári elsőfokú eljárást követő jogorvoslati eljárást a jogalkotó önálló illetékteherrel külön eljárásnak minősítette, továbbá, hogy az illetéket az adott eljárás megindításakor hatályos törvényi előírások alkalmazásával rendeli megfizetni, az illetékfizetésre minden egyes, az Itv. szabályozása alá vont eljárás megindításakor, a beadvány előterjesztésének időpontban hatályos illetékszabályok az irányadóak az illeték alapja, mértéke, valamint a tételes illeték meghatározására.

V.

A Módtv. a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 7.§ /1/ bekezdésében foglaltaknak megfelelően tartalmazza az Itv-t módosító szabályok hatálybalépésének napját. Miután az eljárási illetékkötelezettség az elsőfokú eljárás, illetve a perorvoslatok esetén is az eljárás megindítása iránti kérelem előterjesztésekor keletkezik, ha a polgári - akár elsőfokú, akár jogorvoslati - eljárás megindítása 2012. január 1-jét követően történt, a módosított Itv-t kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy erre vonatkozó külön rendelkezést a Módtv. nem tartalmaz.

Mindezek folytán a jogegységi tanács a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében /Bszí. 40.§ /2/ bekezdése/ a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és e határozatát a Bszí. 42.§-ának /1/ bekezdése alapján a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2012. március 26.

Dr. Darák Péter sk.
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Kurucz Krisztina sk.
előadó bíró

Dr. Kozma György sk.
bíró

Dr. Wellmann György sk.
bíró

Bauer Jánosné dr.sk.
bíró

Dr. Török Judit sk.
bíró

Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő